PRESSITEADE

Eesti Vee-ettevõtete Liit

11.11.2026

WC-POTT EI OLE PRÜGIKAST! MÕTLE ENNE, KUI VETT TÕMBAD!

Eesti Vee-ettevõtete Liit tuletab meelde, et kanalisatsiooni korrashoid algab igaühe igapäevastest harjumustest. WC-potti visatud jäätmed ei kao jäljetult, vaid võivad põhjustada torustike ummistusi, reoveepumpade rikkeid ja kulukaid avariitöid. Halvemal juhul võivad tagajärjed jõuda ka inimese enda koju.

Ummistus ei pruugi tekkida kusagil kaugel asuvas kanalisatsioonitorus – see võib alguse saada ka sinu enda kodust. WC-potti visatud hügieenitoode, köögivalamusse valatud rasv või duši äravoolu kogunenud juuksed võivad põhjustada torustiku ummistuse, mille tagajärjel ei pääse vesi enam tavapäraselt ära voolama. Halvemal juhul võib reovesi tungida tagasi WC-potti, duširuumi või põrandatrappi ning põhjustada veekahjustusi ja ootamatuid kulusid.

Hügieenisidemed, tampoonid, niisked salvrätikud, vatitikud, ravimid, toidujäätmed ja isegi kassiliiv – kõik need võivad sattuda kanalisatsiooni, kuigi nende koht on mujal. Loputusnupu vajutamisega kaob prügi küll silmist, kuid mitte kanalisatsioonisüsteemist.

Tagajärjeks võivad olla ummistunud torustikud, reoveepumpade rikked, kulukad avariitööd ja võimalik keskkonnareostus. Eesti Vee-ettevõtete Liit (EVEL) kutsub inimesi üles oma igapäevaseid harjumusi üle vaatama, sest kanalisatsiooni korrashoid algab juba kodust.

Vesi viib ära, aga prügi ei kao

WC-potis vee tõmbamine võtab vaid mõne sekundi. See, mis koos veega torustikku kaob, võib aga läbida pika teekonna enne reoveepuhastisse jõudmist.

Kanalisatsioonisüsteem on rajatud reovee kogumiseks ja ärajuhtimiseks, mitte olmejäätmete transportimiseks. Kodudest liigub reovesi torustike ja vajaduse korral reoveepumplate kaudu puhastisse, kus see läbib mitmeetapilise puhastusprotsessi.

Kui WC-potti visatakse jäätmeid, mis sinna ei kuulu, võivad need takerduda juba hoonesisesesse torustikku, koguneda ühiskanalisatsiooni või jõuda pumplatesse ja reoveepuhastitesse. Seal võivad need takistada reovee liikumist, häirida seadmete tööd ning suurendada süsteemi hooldusvajadust.

Probleem ei piirdu ühe konkreetse jäätmeliigiga. Kanalisatsiooni satuvad erinevad tooted ja materjalid, mille mõju sõltub nende koostisest, suurusest ja omadustest.

Erinevad jäätmed, erinevad tagajärjed

Hügieenitooted võivad paisuda ja torustikku takerduda. Hügieenisidemed, tampoonid, pesukaitsmed ja mähkmed sisaldavad vedelikku imavaid materjale. Kanalisatsiooni sattudes võivad need paisuda, takerduda torustiku kitsamatesse kohtadesse ning koos teiste jäätmetega ummistusi põhjustada.

Niisked salvrätikud ja puhastuslapid ei lagune nagu tualettpaber. Paljud neist on valmistatud vastupidavatest kiudmaterjalidest, mis säilitavad märjana oma tugevuse. Need võivad koguneda torustikesse ja takerduda reoveepumpadesse. Ka pakendil olev märge „biolagunev“ või „WC-potist allalastav“ ei taga, et toode laguneb kanalisatsioonis piisavalt kiiresti ega põhjusta probleeme.

Väikesed hügieenitarbed võivad samuti ummistusi põhjustada. Vatitikud, vatipadjad, hambaniit, plaastrid ja kondoomid ei ole mõeldud kanalisatsiooni sattumiseks. Eriti probleemsed võivad olla pikad ja kiulised materjalid, mis takerduvad teiste jäätmete külge või häirivad pumbaseadmete tööd.

Kõik paberitooted ei ole tualettpaber. Majapidamispaber, pabersalvrätikud ja taskurätikud võivad märjana säilitada suurema tugevuse ega lagune tingimata sama kiiresti kui tualettpaber. Seetõttu ei sobi need WC-potist alla laskmiseks.

Kassiliiv ja muud lemmikloomade hooldusjäätmed võivad torustikku ummistada. Osa kassiliivadest paisub või paakub veega kokkupuutel, teised võivad torustikku settida. Ka biolagunevana turustatav kassiliiv ei ole sobiv kanalisatsiooni laskmiseks.

Toidujäätmed, rasvad ja õlid soodustavad ummistuste teket. Supijäägid, kohvipaks, riis, pasta ja muud toidujäätmed ei kuulu WC-potti ega köögivalamusse. Torustikku sattunud rasvad ja õlid võivad jahtudes torustiku seintele ladestuda ning koos teiste jäätmetega moodustada raskesti eemaldatavaid ummistusi. Seetõttu ei tohi toiduõli ega rasvajääke valada valamusse või WC-potti.

Ravimite ja kemikaalide probleem on eelkõige nende koostises. Aegunud ravimid, ravimijäägid, värvid, lahustid ja muud ohtlikud kemikaalid võivad sisaldada aineid, mida

tavapärased reoveepuhastusprotsessid ei eemalda täielikult. Osa ohtlikke aineid võib häirida puhastusprotsesse või jõuda puhastatud heitveega keskkonda.

Ka suitsukonid, närimiskumm, pakendid ja väikesed plastesemed ei kuulu kanalisatsiooni. Nende eemaldamine reoveest nõuab täiendavat tööd ning osa materjalidest võib aja jooksul laguneda väiksemateks osakesteks.

Ummistus võib alata ka sinu kodust

Kanalisatsiooni väärkasutuse tagajärjed ei avaldu ainult ühiskanalisatsioonis või reoveepuhastis. Probleem võib alguse saada juba kodusest torustikust, mille korrashoid ja hooldus on üldjuhul kinnistuomaniku vastutusel.

WC-potti visatud hügieenitooted ja muud sobimatud jäätmed võivad takerduda torustiku kitsamatesse kohtadesse. Ummistusi võivad soodustada ka köögivalamusse valatud rasv ja toidujäätmed ning duši äravoolu kogunenud juuksed.

Esialgu võib probleem väljenduda aeglasemalt ära voolavas vees, ebameeldivas lõhnas või torustikust kostvates ebatavalistes häältes. Ummistuse süvenedes võib vee äravool täielikult katkeda. Halvemal juhul võib reovesi tungida tagasi WC-potti, valamusse või põrandatrappi ning põhjustada ruumide üleujutuse.

Koduomanikule võib see tähendada torustiku puhastamise või avariitöö tellimist, vajaduse korral ka torustiku remonti ja veekahjustuste likvideerimist. Sõltuvalt ummistuse asukohast ja põhjustest võivad need kulud jääda kinnistuomaniku kanda.

Kui jäätmed liiguvad edasi ühiskanalisatsiooni, võivad need põhjustada ummistusi ka väljaspool kodu ning mõjutada teisi tarbijaid. Seega ei ole kanalisatsiooni õige kasutamine ainult vee-ettevõtte mure, vaid aitab kaitsta nii oma kodu kui ka ühist taristut.

Prügi kanalisatsioonis tähendab lisatööd ja lisakulusid

Kanalisatsioonisüsteemide töökindluse tagamine nõuab vee-ettevõtetelt pidevat hooldust. Torustikke tuleb puhastada, pumplaid hooldada ning reoveepuhastites eemaldada sinna jõudnud tahked jäätmed.

Kanalisatsiooni sattunud prügi suurendab hoolduskoormust. Ummistuste kõrvaldamiseks võib olla vaja kasutada spetsiaalset tehnikat, teha täiendavaid hooldus- ja avariitöid ning vajaduse korral remontida kahjustunud seadmeid.

Probleemi ulatust aitab mõista Tallinna Vee avaldatud näide: 2024. aastal eemaldati Paljassaare reoveepuhastusjaamas reoveest 735 tonni prahti. Kogu see kogus ei pärine WC-pottidest, kuid prahi hulgas leidub ka jäätmeid, mille sattumist kanalisatsiooni saavad inimesed vältida.

Lisaks vee-ettevõtete töökoormusele võivad ummistused tuua otseseid kulusid kinnistuomanikele. Koduse torustiku puhastamine, avariitööd ning võimalike veekahjustuste kõrvaldamine võivad kujuneda märkimisväärseks väljaminekuks.

Ummistuste ennetamine aitab seega vältida tarbetuid kulutusi nii kodudes kui ka kanalisatsioonisüsteemi käitamisel.

Kanalisatsiooni sattunud prügi võib ohustada ka keskkonda

Kanalisatsiooni väärkasutuse mõju ei piirdu torustike ja seadmetega. Ummistused ning pumplate rikked võivad häirida reovee ärajuhtimist ja suurendada reovee ülevoolu riski.

Kui puhastamata reovesi satub keskkonda, võib see põhjustada veekogude reostumist ning ohustada vee-elustikku ja inimeste tervist.

Reoveepuhastites tuleb sinna jõudnud tahked jäätmed eemaldada ja nõuetekohaselt käidelda. See nõuab täiendavaid ressursse ning suurendab puhastusprotsessi koormust.

Eraldi probleem on kanalisatsiooni sattuvad ravimid ja kemikaalid. Kõiki neis sisalduvaid aineid ei pruugi tavapärased reoveepuhastusprotsessid täielikult eemaldada. Euroopa Liidu ajakohastatud asulareovee puhastamise nõuded näevad ette senisest ulatuslikuma mikrosaasteainete, sealhulgas teatud ravimijääkide eemaldamise. Nende nõuete täitmine eeldab paljudes reoveepuhastites täiendavate puhastusetappide kasutuselevõttu, sest tavapärased puhastustehnoloogiad ei ole mõeldud kõigi selliste ainete eemaldamiseks.

Seetõttu on jäätmete ja ohtlike ainete kanalisatsiooni sattumise ennetamine oluline nii taristu töökindluse kui ka keskkonnakaitse seisukohalt.

Kuhu jäätmed tegelikult kuuluvad?

Kanalisatsiooni õige kasutamine ei eelda keerulisi teadmisi ega suuri kulutusi. Piisab mõnest lihtsast harjumusest.

WC-potti kuuluvad üksnes inimese väljaheited, uriin ja tualettpaber. Kõik muud jäätmed tuleb koguda ja käidelda nende liigile sobival viisil.

Kasutatud hügieenitooted, niisked salvrätikud, vatitikud ja muud sarnased jäätmed tuleb visata segaolmejäätmete hulka, kui kohalikud jäätmekäitlusjuhised ei näe ette teisiti.

Ravimijäägid ja aegunud ravimid tuleb viia apteeki või sobivasse ohtlike jäätmete kogumispunkti. Ohtlikud kemikaalid tuleb üle anda vastavasse jäätmete kogumiskohta.

Toidujäätmed tuleb koguda biojäätmetena vastavalt kohalikele jäätmekäitlusnõuetele. Väikese koguse pannile või taldrikule jäänud rasva võib majapidamispaberiga kokku pühkida ja koos paberiga biojäätmete hulka panna, kui kohalikud sortimisjuhised seda lubavad. Suuremad kogused kasutatud toiduõli tuleb koguda eraldi, näiteks suletavasse

plastpudelisse, ning viia jäätmejaama. Vedelat toiduõli ei tohi valada kanalisatsiooni ega otse biojäätmete mahutisse.

Kõige lihtsam ennetusmeede on hoida vannitoas väikest kaanega prügikasti. Nii ei teki vajadust visata kasutatud hügieenitooteid või salvrätikuid WC-potti.

Samuti tasub kanalisatsiooni õige kasutamise põhimõtteid selgitada lastele ja teistele pereliikmetele.

Mõtle enne, kui vett tõmbad!

Iga kanalisatsiooni viskamata jäetud jäätmeese aitab vähendada nii koduste torustike kui ka ühiskanalisatsiooni ummistuste riski. See võib säästa vee-ettevõtete ressursse, kuid ennekõike aitab vältida ebameeldivaid üllatusi, avariitöid ja ootamatuid remondikulusid inimese enda kodus.

Vee-ettevõtted hooldavad ja arendavad kanalisatsioonitaristut, kuid süsteemi töökindlus sõltub ka sellest, kuidas inimesed seda igapäevaselt kasutavad.

WC-pott ei ole prügikast! Mõtle enne, kui vett tõmbad!

See on lihtne harjumus, mis aitab hoida nii oma kodu, ühist kanalisatsioonisüsteemi kui ka meid ümbritsevat keskkonda.

Allikad ja lisalugemine

Tallinna Vesi. Mida sisaldab Eesti reovesi ja kuidas seda puhtamana hoida? Kanalisatsiooni sattuvad jäätmed ning Paljassaare reoveepuhastusjaama 2024. aasta andmed.

Water UK. Fighting fatbergs. Niiskete salvrätikute, hügieenitoodete ning rasvade ja õlide põhjustatud kanalisatsiooniummistused.

Water UK. One Year to Go: Upcoming Ban on Plastic Wet Wipes. Rahvusvahelised näited kanalisatsiooniummistustest ning tarbijakäitumise muutmise olulisusest.

Euroopa Komisjon. Urban wastewater. Euroopa Liidu asulareovee puhastamise nõuded, keskkonnamõju ja mikrosaasteainete eemaldamine.

Ravimiamet. Ravimijäätmed. Ravimijääkide keskkonnariskid, sorteerimine ja üleandmine apteekidesse või ohtlike jäätmete kogumispunktidesse.

Kliimaministeerium. Olmejäätmete liigiti kogumise juhend – Köögi- ja sööklajäätmed.

Lisainfo:

Eesti Vee-ettevõtete Liit
Kadi Truuleht, kommunikatsioonijuht
Tel: +372 520 6600

E-post: kadi.truuleht@evel.ee
Koduleht: www.evel.ee